

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI
ZA SLOVENSKO
MLADINO

Štev.
8.

Leto
VII.

VSEBINA:

1. Zjutraj in zvečer. <i>Sokolov</i> . Pesmi	169
2. Na semnju. <i>Andrej Rapè</i> . Povest	170
3. Lena muca. <i>Sokolov</i> . Pesem	173
4. Pozdrav. <i>E. Gangl</i> . Pesem s podobo	174
5. Soseđa. <i>Silvester K.</i> Bajka	175
6. Kenguruj. <i>Lad. Ogorèk</i> . Poučni spis s podobo	176
7. Koki na potovanju. <i>Silvester K.</i> Povest.	177
8. Vesela družba. Podoba v barvotisku	180
9. Poletni gosti. Podoba	186
10. Igrišče. <i>J. B.</i> Zabavni spis s podobo	187
11. Čaša modrosti. <i>E. Gangl</i> . Povest	188
12. Sojenice. <i>Sokolov</i> . Pesem	188
13. V boj. <i>E. Gangl</i> . Pesem s podobo	189
14. Pouk in zabava.	

Mladi risar. *A. Sič*. — Število III. na uri. — Največja ruska mesta. — V šolo. *Iv. Kiferle*. Uglasbena pesem. — Kralj in berač. — Kopriva — hranilo in zdravilo. — Milijon kron. — Kaj je bilijon? — Največja nemška mesta. — Koliko domače živine je na svetu? — Dokdaj bo še svet? — Uganke. — Rešitev 190

Šopek šolskih pesmi. Prvi in drugi del. Na podlagi šolskih beril in narodnih napevov priredil **Anton Kosi**, učitelj v Središču (Štajersko). — To je jako lepo delo, ki napravi mladim in starim ljudem obilo veselja. Saj kaj je tudi lepšega nego lepa pesem, vzeta iz bogatega zaklada narodne poezije? Želimo, da se „Šopek“ razširi po domovini v čim večjem številu!

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrt leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl** v Idriji.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 8.

V Ljubljani, 1. velikega srpana 1906.

Leto VII.

Zjutraj in zvečer.

Zjutraj.

Iskre konjiče in krasen voziček
srce si moje želi,
da bi veselo poletel kot ptiček,
kamor bi zdelo se mi.

Peljal bi z njim se v deveto deželo
ali na konec sveta,
hej, čez poljane in gore veselo,
hitro, karkoli se da!

Radostno z neba se solnčece smeje,
jutro se zlato blišči,
srce veselo mi solnčece greje,
hitro, konjički vi — hi!

Zvečer.

Ko na sinjem nebu
zvezde zagorijo,
v kočicah vaščani
radostni pospijo.

Tihi sen nad poljem
in vasico plava,
sanje mehke sniva
gora in dobrava.

In krilatec z neba
mir in radost trosi,
blagoslov nebeški
na zemljico nosi.

Srečica nadzemska
nad vasico plava,
v sanjicah radostnih
zemlja srečna spava . . .

Sokolov.

Na semnju.

Spisal *Andrej Rapè.*

I.

Barantač Matevž je kosil na malem svojem vrtu travo za svojo kravico in je mislil lepe misli. Kosa je zvenela v travi, zakaj trava je bila še suha. Sssst — je zvenela, Matevž pa si je v tem govoril: „Jutri — sssst, sssst — jutri je semenj — ssst, ssst — v Lukovici je semenj — sssst, sssst, sssst. Da, semenj je. Ssssst, ssst — imenitna kravica — sssst, ssst! In odženem jo tja — ssssst — in prodam jo. Stotak — sssst, ssst, ssst — stotak, to je denar! In takoj jeseni — ssssst — škrrt!“ Matevž je nehal misliti lepe misli. Košišče je zaškripalo in se mu je zlomilo. Preognjevito je bil zamahnil, zatopljen v lepe misli.

Pograbil je nakošeno travo v koš, ga godrnjaje nad slabim košiščem zadel in nesel travo svoji kravici.

Večerilo se je že, in Matevževa žena je imela opraviti z večerjo. Sedemletni Jakec je sedel na ognjišču in pomagal kuhati. Matevž je sedel v veži na prag, Podprl si je z obema rokama glavo in dolgo mislil in molčal. Tudi gospodinja je molčala.

„Jutri poženem Marogo v Lukovico,“ je po dolgem molku izpregovoril Matevž.

„Nikar!“ je odgovorila žena.

Matevž je nadaljeval kakor bi tega ugovora ne bil slišal: „Maroga je sicer že stara. Ali poredila se je malo. Stotak — to je že denar!“

„Pa bomo potem brez mleka, dasi ni od Maroge posebno dobro in ne dela debele smetane,“ je iznova ugovarjala mati.

Mož je nadaljeval: „In kupim novo mlajšo, bolj molzno in z boljšim mlekom.“

„Kolikokrat si že tako rekel, pa smo bili le vsakokrat, kadar si barantal, po cele mesece brez mleka! Ne barantaj zopet!“

„Ali kupim mlajšo! Telička priredimo, in zopet bo nekaj za na stran.“

„Eh, ljubi Bog, za na stran! Da bi le za sproti kaj bilo, in za upnike, da bi kaj bilo.“

„Boš videla, Marijana, vse bo prav in dobro! Verjemi!“

„Saj vem, da je bob ob steno, odgovarjati ti, ko si si vtepel v glavo. da Marogo prodaš. Stori kakor moreš najbolje!“ se je naposled vdala žena.

Matevž jo je nekako hvaležno pogledal. Lice se mu je zjasnilo. Zopet ustreže svoji strasti. Barantal bo.

II.

Ah, kako je deževalo tisti dan! Vkljub temu pa se je po Lukovici na semnju vse trlo ljudi. Jakec je poganjal Marogo za očetom. O, to je odpiral oči! Kaj takega še ni nikoli videl. Igrače! . . . Oh, kako je bilo vse lepo! Ali Jakec ni mogel biti vesel. Tako rad je imel Marogo. Pasel jo je na motvozu s takim veseljem. In Maroga! Kako pridna je bila! Nikdar mu ni ušla, pa naj so ji tudi nagajale muhe. Jezno je mahala z glavo, da je on, Jakec, mislil, da si polomi rebra. Tudi potegnila mu je večkrat s tem mahanjem motvoz iz rok, ali zbežala ni nikdar. Z repom je opletala okolo sebe, ga večkrat zadela v obraz, da je videl iskre. a ušla mu ni. In sedaj jo oče žene na semenj, da jo proda, da baranta.

V take misli zatopljen je stopical za Marogo po silnem blatu. S palico je tuintam malo pobožal Marogo: He — Maroga, he!

* * *

Glumači so bili postavili tisti dan v Lukovici svoj šotor.

Tu so bile čudovite reči, ki jih je ugledal Jakec. Nad glavnim vhodom je plapolala velika zastava. Na zastavi je bila slika silnega leva, ki se bori s človekom. Borilec mu je pravkar zadal v krvaveče široko žrelo silen udarec, ki je leva treščil ob tla.

Po vsem igrišču so bile razobešene razne slike: boji na konjih, lovi s sloni na tигра. Povsod je bilo videti človeka v grozni smrtni nevarnosti, ali slednjič je bil vendarle človek povsod zmagovalec.

Več privlačne sile pa kot vse te slike je imel velik, železen voz, ječa velikanskega tигра, ki je v nji ležal raztegnjen in je vkljub kričanju in šumu v nji navidezno spal. Vse se je trlo ljudi okolo velike kletke, ki so z grozo in zanimanjem gledali kraljevsko postavo krutega krvoloka.

Jakec se je v vse to tako zagledal, da je pozabil na vse, tudi na očeta in Marogo.

III.

Na živinskem trgu je bilo živahno. Ondi za pošto se je, malo v klancu ležeč, razprostiral velik prostor za živino. Glava ob glavi je bila na njem, človek ob človeku. Toliko živine že dolgo ni bilo prignane na semenj. Možato so hodili med živino živinski prekupci s svojimi spremljevalci — vpijočimi mešetarji. Tuintam je kateri obstal in si ogledoval živino, vprašal po ceni, začudeno pomajal z glavo in odšel dalje, kot bi bila cena veliko prevelika, pa se kmalu zopet vrnil, povprašujoč iznova po ceni. Potapljal je s palico živino po križu, pošepetal nekaj na uho svojemu spremljevalcu mešetarju, šinil s šibico po pot mu zastavljajoči živini in se ril dalje, pustivši mešetarja blizu živine, ki je vprašal za njeno ceno in ki mu je ugajala. Povsod prerivanje, gneča in vpitje mešetarjev, prekupcev in mesarjev. Leno stoji prežvekujoča živina, gledaje neumno in pametno okolo sebe. Tuintam zamuka kaka krava, ki so ji vzeli telička, in hrepeneče gleda za mesarjem, ki je položil na voz njenega ljubljenca. Vpitje in jok! Tam ob robu ograje

stoji žena in joka, objemaje ljubo kravico, od katere se ne more ločiti, saj jo je pripravila beda, da je morala prodati dobro Lisko. Mešetar govori z vso vnemo vanjo in ji že vinjen stiska par svetlih kronic v roko. Branila se je ubožica, češ, cena je premajhna za dobro kravico, ali sladke besede in svetle krone so jo zmotile. Pa tudi sila za denar je k temu pripomogla. Udarila je v roko, in kup je bil gotov. In sedaj — težko slovo od dobre kravice.

* * *

Matevž je ril s svojo Marogo na motvozu dalje med gnečo in niti opazil ni, da se mu je Jakec zagledal in izgubil. Strast barantaška se ga je lotila z onim trenutjem, ko mu je udarilo v uho prvo vpitje mešetarjev.

Do živinskega trga se je preril s svojo kravico, in tu so ga — starega znanca — takoj obstopili mešetarji, prekupci in mesarji.

„Hoj — Matevž! Naprodaj?“

„Da! Prodal jo bom,“ je odgovoril ta.

„Koliko ceniš?“

In ko je zvedel za ceno, se je obrnil mešetar k svojemu gospodu in mu pošepetal nekaj na uho. Ta je zadovoljen prikimal z glavo in se oblastno postavil pred Marogo.

„Stodvajset kron!“ je rekel.

„Koliko pravite?“ je začudeno vprašal Matevž. „Saj ne prodajam danes prvič. Stodvajset! Pa za tako kravo! Tega pa ne in ne!“

Mešetar je skočil k njemu, mu del roko okolo vratu kakor bi ga objemal in mu dolgo šepetal na uho.

Med šepetanjem je majal Matevž z glavo, češ, da ni zadovoljen s tako ceno, ali vedno silneje so rinili vanj in mu ponujali denar.

„Ne bo nič!“ je odgovarjal. „Pa jo rajši ženem zopet domov. Kaj pa misliš, Joža?! Taka krava! Tako blago! Saj vendar poznaš živino! In to mleko! Da — mleko! Le čujte me, gospod! Tako smetano pa naredi mleko moje Maroge, da nič takega. Jakec je zadnjič skočil iz zapečka v latvico topljenega mleka. In kaj mislite, kaj se je zgodilo? Nič, prav nič se ni zgodilo! Smetana se v latvici še pretrgala ni! . . .“

Dvoje začudenih otroških oči je zrlo na Matevža.

Jakec se je bil doli zavedel in se je ogledal po očetu, po Marogi. Nikjer ju ni bilo. Tedaj pa v jok. In je vpil in je tarnal pa klical očeta. Naposled se ga je usmilil mimo prišedši orožnik. Odvedel ga je na živinski trg, ker je povedal Jakec, da sta šla tja oče in Maroga. In ravno v onem trenutku je Jakec prišel do očeta, ko je ta tako pretirano hvalil svojo Marogo.

„Ata, saj nisem nikoli skočil v latvico,“ se je otroško oglasil Jakec poleg očeta, ki se je šele sedaj spomnil nanj.

Vsi so buhnili v silen smeh. Matevž pa je nepoklicanega razdiralca slave mleka njegove Maroge pogledal grdo po strani in del: „Jakec, saj tega ne veš več!“

„Saj je tudi mama rekla, da ni mleko naše Maroge dobro, da dela jako tanko smetano,“ je nadaljeval otrok.

Smeh in vpitje sta zadušila odgovor Matevžev. Pogledal pa je sinka tako hudo, da je takoj umolknil.

Zopet je skočil mešetar h kupcu in mu šepetal na uho in iznova se je pričelo vpitje in pregovarjanje.

IV.

Pozno proti večeru je sedel Matevž z Jakcem v gostilnici.

Marogo je prodal, ali kupil ni druge krave.

Tako-le si je mislil Matevž: imam vsaj priliko iti potem kam drugam na semenj. Žena mi ne bo odgovarjala . . .

„Ata! Zakaj pa nisva kupila druge krave, ko sva Marogo prodala?“ je boječe vprašal med vpitjem Jakec očeta.

„Veš, Jakec,“ mu je odgovoril oče, „ni bilo za nas na semnju nobene pripravne. Nekatero so bile predrage, druge preslabe.“

In zopet ga je Jakec pogledal s tistimi otroško-začudenimi očmi: „Pa, ata, saj nisva nič kupovala!“

„Nič, seveda nič, ker ni bilo nič primernega!“ je odgovarjal Matevž in se pripravljaj na pot proti domu.

Matevžev hlev je bil več mesecev prazen. Mati je prav prorokovala. Jakcu je bilo dolgčas, zato pa je sklenil, da je ne pusti nikdar več prodati, kadar oče zopet kupi novo Marogo.

Lena muca.

*Naša muca, lena muca,
črn rep ima,
z gobčkom tačico si liže,
žalostno mrmra.*

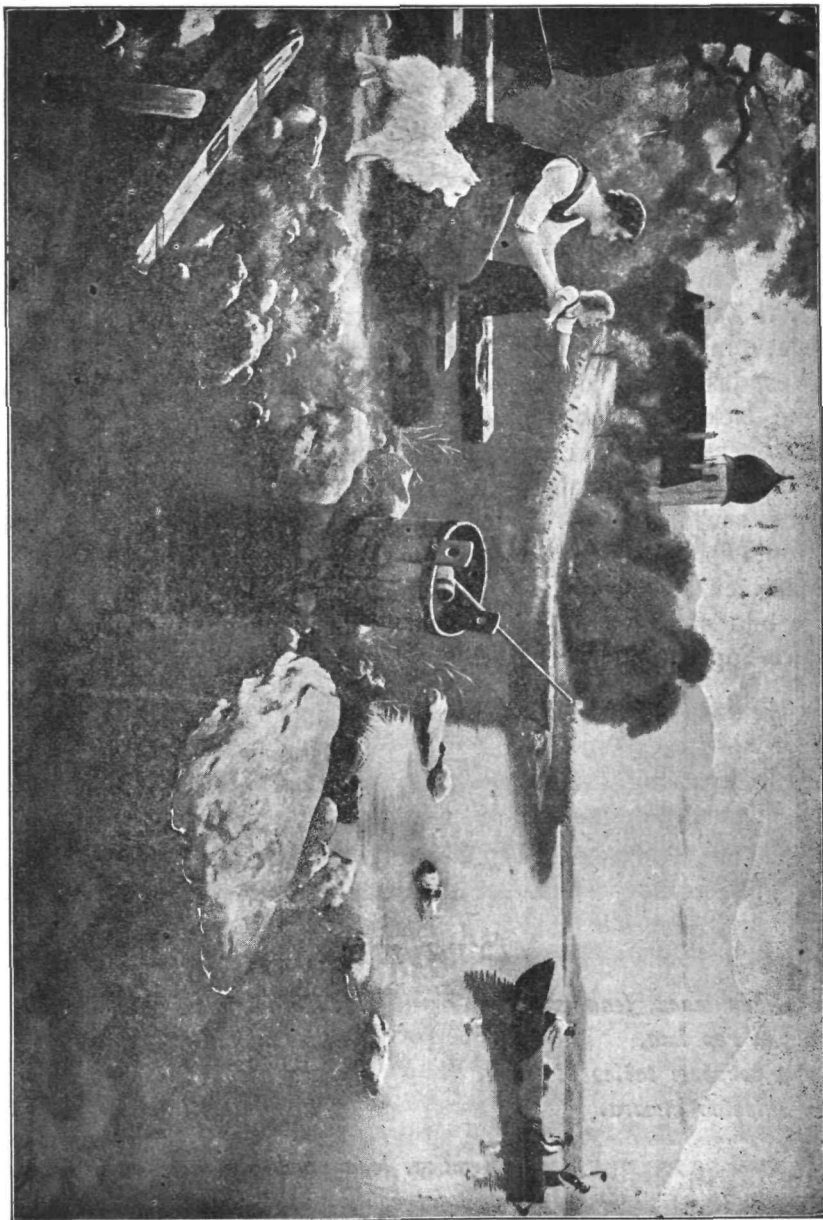
*Oj, pa miška, drobna miška
mimo nje hiti,
muca skoči, miška pa že
v luknjici tiči.*

*Oj, ti muca, lena muca,
kaj se zdaj solziš?
Prej hitreje bi skočila,
da jo v pest dobiš!*

Sokolov.

Pozdrav.

*K bregu čoln veselo plava,
voda mirno šepeta,
in v valove se ozira
sinjost jasnega neba.*

*Dete čaka, roke širi,
srce v sreči zadržti,
prišlecem v pozdrav ljubezen
neizmerna zakipi.*

E. Gangl.

Soseda.

Spisal *Silvester K.*

Ob gozdnem robu je na zelenem pašniku rastel košat lešnikov grm. Tik njega je začela poganjati smrečica, ki jo je bil zasejal veter, ko je jeseni na bližnji smreki obirala veverica češarek in ji je seme padalo na tla. Dobrovoljno je lešnikov grm gledal na svojega malega soseda, ga varoval pred mrzlim vetrom in ga ob hudi vročini osenčaval ter branil žgočih solnčnih žarkov. Malček se je v varnem zavetju čutil celo srečnega in poslušal je rad, kar mu je lepega pripovedoval grm, kadar je potegnil veter in šumotal z njegovimi listi. In kako rad je poslušal! Saj je pa tudi znal grm pripovedovati tako lepe reči, kakor o milem petju drobnih ptičic, o igrajočih se in veselih pastirjih in o drugih stvareh in dogodkih.

Ni se torej čuditi, ako je smrečici življenje v tako ugodni soseščini izredno prijalo in ji pospeševalo rast. Vitko deblo se je začelo iztegovati, in lešnikov grm je kaj ponosno gledal na svojega rejenčka. Toda njiju prijateljstvo se je začelo tekom časa neljubo kaliti. Ko je smreka že toliko dorasla, da je nekoliko presegala svojega soseda in ni bila v vihnih dnevih več navezana nanj, ga je začela prezirati. V kratkem času je postala še celo nehvaležna, da je začela grmu izpodrivati korenine. Akoravno pa je grm žalilo tako početje, vendar je v svoji dobrovoljnosti molčal in potrpežljivo prenašal krivico. Neke jeseni, ko so otroci prignali živino na pašnik in se veselili, da bodo kmalu zopet lahko obirali dozorele lešnike in jedli njihova sladka zrnca, zapazijo, kako jame hirati prej tako košati grm.

„Smreka je kriva!“ se pogovarjajo otroci med seboj. „Kriva je, ker ga je že skoraj popolnoma izpodrinila. Ako raste še nekaj let, nam uniči grm. Najbolje je, ako gremo očeta prosit, naj posekajo smreko. Oče je dober in gotovo ustreže naši prošnji. Le na tak način nam ostane grm in nam ostanejo okusni lešniki.“

Smreka, ki je slišala te otroške pogovore, si je mislila v svojem nahu: „Ah, kaj! Otroci so otroci! Otroci ne vedo, kaj govore. Zaradi nepotrebne pritlikavca me kmet gotovo ne poseka. Sicer pa je zadnji čas, da uničim tega hinavca, ki se v svoji malovrednosti prikupuje in hinavsko prilizuje neizkušnim otrokom.“

Prišla je pozna jesen. Otroci so bili davno že obrali lešnike, kar jih je bilo na grmu, in poslednjemu je jelo rumeneti listje in polagoma odpadati. Lotile so se ga otožne misli. Vedel je, da ga drevo, ki ga je v prvih letih gojil tako ljubeznivo, ugonobi v prav kratkem času. Svojih vej ni mogel razprostirati več tako košato kakor nekdanj, in jelo mu je primanjkovati tudi soka. Že je premišljal, bo li imel še toliko moči, da se bo mogel zopet prebuditi po večmesečnem zimskem spanju, kar pride nekega dne kmet in poseka vitko smreko, rekoč: „Naj imajo otroci svoje veselje, ker mi tako pridno pasejo živino. Smreka pa, ki jo porabim pri zidanju novega hleva, itak ne sodi semkaj na pašnik.“

Kenguruj.

Spisal *Lad. Ogorek.*

predzadnji „Zvončkovi“ številki sem vam opisal čudne, nenavadne ptice rajčice, danes vas seznanjam s prav tako čudno živaljo, ki ima svojo domovino ravnotam kakor one ptice, v Avstraliji. Ta žival je kenguruj ali veliki klokan.

Kenguruj se pase v čredah po neizmernih planjavah Nove Holandije v Avstraliji in je največji sesalec tistih krajev. Njegova postava je zato tako čudna, ker ima majhno glavo in droban prednji del telesa, ki se nič kaj ne prilegata močnemu zadnjemu delu, dolgim zadnjim nogam in še daljšemu repu. Samica ima pod prsmi kožnato vrečo, kjer prenaša svoje mladiče toliko časa, dokler niso popolnoma razviti.

Dolge zadnje noge in dolgi rep mu omogočajo, da dela velikanske skoke, s katerimi se poganja naprej. Ker je jako okusnega mesa, ga love in preganjajo s tako strastjo, da so ga po obljudenih krajih skoro že popolnoma zatrli. V nevarnosti se brani jako pogumno. Bije z zadnjimi nogami, praska s kremplji in grize z zobmi, da ni varno priti v njegovo bližino.

Kaj pomeni ime kenguruj?

Učenjak Cook pripoveduje, da je prišel na svojem znanstvenem potovanju tudi na avstralsko obrežje in je tamkaj videl divjake, ki so ubili čudno žival. Vprašal jih je, kako imenujejo to žival. Odgovorili so mu: „Kenguruj“. To pa pomeni toliko kakor: „Ne razumemo vas“. In s to besedo je Cook imenoval žival, ki vam jo kaže današnja podoba.

Koki na potovanju.

Spisal *Silvester K.*

Koki vam je bil korenjak, kakršnih je le malo med njegovim plemenom. Kadar je ponosno stopical okrog domače hiše, nosil glavo pokonci in gledal pogumno v svet, bi nihče ne bil verjel, da je naš petelinček po starosti štel šele nekaj mesecev. Da, štel je šele nekaj mesecev in vendar se je sam prišteval že med odrasle. Grebena res ni imel velikega in tudi s svojim repom se še ni mogel ponašati, pa Koki se ni brigal mnogo za takšne zunanje malenkosti in se je tolažil, da dobi v doglednem času ti dve znamenji močatosti in petelinjega ponosa. Tudi z njegovim petjem še ni bila popolnoma zadovoljna domača kokošad. Ker je sam dobro vedel, da si zdaj še ne more s petjem služiti pohvale, je peval le redko in najrajši le o slabem vremenu. Navadno se je izražal proti ljudem s svojim dobrovoljnim „kok, kok!“ Zaraditega so mu domačini vzdeli ime Koki.

Že v rani mladosti, ko se je moral s svojimi bratci in sestricami skrivati pod varno krilo matere koklje, je kazal Koki, da se v nekem oziru razločuje od ostale piščadi. Bil je ne le največji piščanec, ampak tudi najdržnejši. Od matere koklje se je upal oddaljiti za nekaj metrov dalje kakor drugi mladiči, in toliko metrov je za piščanca gotovo velika daljava. In če se je kdaj pripetilo, da je zaostal, tedaj je znal kričati kakor noben njegovih bratcev, kakor nobena njegovih sestic. Ko je nekoč čivkajoča družba naletela na hrošča, ki je bil zaradi nerodnosti ali iz kakšnega drugega vzroka padel na hrbet na tla in se ni mogel vzdigniti, so kazali vsi piščanci z glasnim „črrr! . . .“ svoje iznenadenje in svoj veliki strah. Res je tudi Kokiju nekoliko vztrepetal srce in nehote je nekoliko zakričal, pa ojunačil se je zopet in pol s pogumom, pol s strahom pograbil hrošča za nogo in ga nekoliko pretresel. Kdo se bo čudil mlademu piščancu, ako je moral pobegniti, ko se je potem spravil hrošč na noge in jel razpenjati svoja krila, kakor bi hotel stopiti v boj proti napadalcu. V zadnjem trenutku je ojunačila mati koklja svoje mladiče in jim povedala, kako se ni treba bati hrošča in kako izvrstna in tečna jed je ta živalca. Razkosala je torej hrošča, in drzni Koki je dobil za svoj pogum najboljši del, slastno oprsje.

Od tega dogodka je postal Koki v popolni meri drzen. Vsakega črva, in naj je bil še tako debel, vsakega hrošča, in naj je bil še tako velik, se je lotil brez premisleka. Za mater kokljo se že ni brigal mnogo, in imela je z njim svoj največji križ. Naposled jo je celo ostavil in sklenil, da se hoče prav možato sam preživljati.

Življenje mu je začelo ugajati. Ker je gospodinja vsako jutro nasipala perutnini tečne piče, je gledal naš petelinček, da si je dobro napolnil želodec, a kot priklado si je čez dan iskal po travi in po njivah dobrorejenih črvov, hroščev in enake golazni. Ko je bil dovolj nasičen, je še pobrskal nekoliko po pesku in legel k počitku. Čeprav pa mu je življenje teklo prav lagotno, vendar ni bil popolnoma zadovoljen. Notranji glas mu je pravil dannadan, naj bi si nekoliko ogledal svet. Da mora potovanje biti prijetno, si je Koki domišljal že zaradi tega, ker je bil Režun, hišni pes in nočni čuvaj, vedno silno vesel, kadar je smel z gospodarjem iti z doma.

Želja po potovanju ga je pa obšla sosebnost od tega dne, ko je malemu sosedovemu dečku, ki je nosil še tri ušesa, namreč dve mali na glavi in eno veliko zadaj na hlačnicah, na silovit način uplenil kos belega kruha. Ha! Ta lepi, beli kruh je dišal čisto drugače kakor črne domače drobtine, ki so časih — toda po petelinčkovi želji veliko prereditkokrat — ležale na smetišču. Razumljivo je, da je Koki še večkrat, skoraj vsak dan, prežal na sosedovega malčka, da bi mu pokazal, kako njemu bolj pristojna kos kruha nego dečku. Seveda se ga je malček izogibal, a nekoč sta si vendar nenadoma stala za oglom sosedovega plota nasproti. Koki se ni ustrašil prav nič; nasprotno pa se je ustrašil deček tako, da je kričaje zavrgel kruh in jo urnih korakov popihal domov.

Toda kazen ni izostala. Nekoč prileti petelinu palica, ki je imela svoje domovanje v desnici Peterčkove matere, s tako silo pred noge, da mu skoraj odbije vse kremplje. Tako visoko še ni bil Koki nikdar odskočil v svojem življenju. Pa ko se je sosedu zabliskal v roki kamen, kakršnega ne najdeš prelahko na vozni cesti, ker bi bil zanjo predebel, je Koki pobegnil v tako divjem teku, da se je moral na ovinku pri domačem voglu podpreti s perutnico, sicer bi se prevrgel. Na varnem je dal svoji jezi duška. Ko je izprevidel, da je bil takšen beg skrajno sramoten za njegovo petelinčkovo čast, se je kregal zaradi svoje nezgode tako hudo, da je naposled skoraj še sam oglušil.

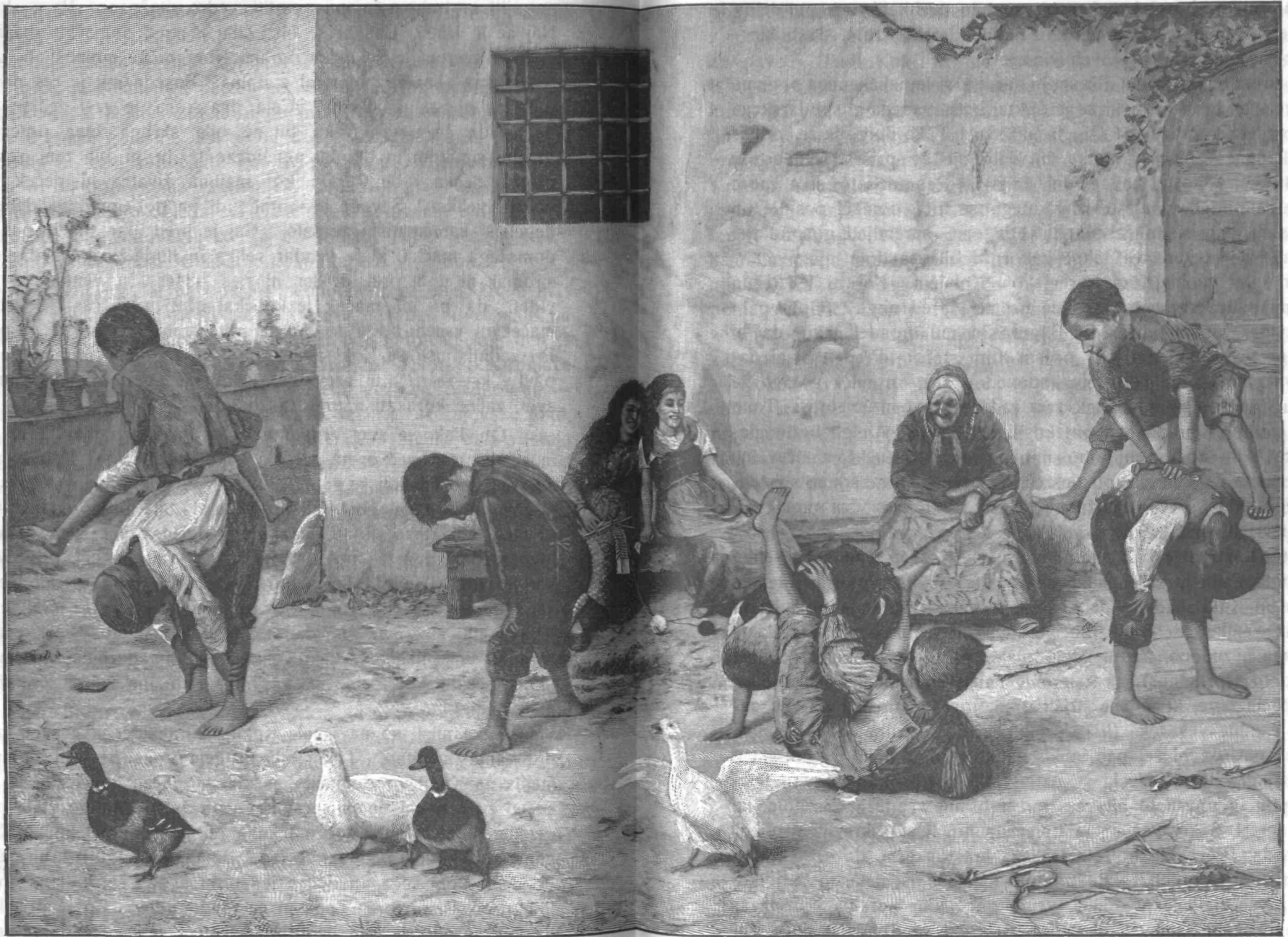
Globoko na časti užaljenemu se je jelo dozdevati, da ga kokoši nekako pomilovalno, pa tudi nekako zaničljivo pogledujejo. V svoji jezi bi jim bil najrajši izključeval oči, pa za nekaj časa je še moral mirovati, zakaj kokoši so bile starejše in močnejše. Toliko neroden pa vendar ni bil, da bi si k prvi sramoti nakopal še drugo. Da bi se izognil vsem neprilikam, je sklenil Koki, da odide po svetu.

Takoj drugega jutra se prav dobro nasiti. Nasipano pičo pobira tako naglo, kakor bi se hotel nasititi za vse dni svojega življenja in takrat prenese tudi neštevilno udarcev, s katerimi mu hoče zmerna kokošad kaznovati nenavadno požrešnost. Brž potem zapoje še svoj hripavi „ki—i—ri!“, se

požene na ograjo za dvoriščem, skoči na drugi strani na tla in ko se ogleda, vidi, da ga že obdaja tuji svet. Pri vsem pogumu, ki ga je navdajal še pred nekoliko trenutki, čuti vendar pri srcu neko tesnost, ki ga hoče napojiti s strahom in mu omotiti vedre možgane. Pa — korak je storjen. Naj se li vrne? Čas bi še bil. Zdaj je med domačim znanim in tujim neznanim svetom le še nizka ograja. Koki začne premišljati. Ali se mu godi res takšna sila, da bi moral z doma? Sosega mu je res pošteno posvetila, toda ali ni zaslužil kazni? Cela dva kosa je vzel dečku in koliko bi mu jih morda še ugrabil, ako bi ne bila skrbna žena potegnila meje med svojim sinčkom in drznim petelinčkom. In ni bil zanj res ponos, ko je pognal dečka v beg? On kot majhna živalca in deček kot primeroma pošten velikan! Seveda je moral tudi on pobegniti, pa debela palica in še debelejši kamen nista za šalo. Saj je pred par dnevi pes Režun pognal domačega mačka, ki je vendar velika in huda žival, na drevo, s katerega si siromak ni upal prej, dokler ni pes odšel. In vendar ni bilo zaraditega videti, da bi bil maček le količkaj užaljen na časti. Seveda — petelin in maček ni vseeno! Kar se morda prilega mačku, morda ne pristoja petelinu. Pri zadnji misli se Koki zopet ojunachi, zapoje v ohrabrenje še enkrat hripavi „ki—i—ri!“ in previdno, kakor se spodobi takšnemu, ki gre med svet, začne korakati naprej za kljunom.

Oh, kako je svet vendar velik! Tamkaj v daljavi, kjer se stikata nebo in zemlja, je konec sveta. Oh, in kako daleč je to! Kdo bi neki mogel priti tako daleč? Tamkaj še gotovo tudi Režun ni bil, čeprav je s svojimi štirimi nogami silno nagel. Hu! Kakšno dirko sta bila uprizorila takrat z mačkom! Ko bi znal Koki tako dirjati, bi si hotel ogledati ves svet. Kako bi ga spoštljivo gledale domače pute, kadar bi se vrnil in jim pripovedoval o vsem, kar je videl v tujini. Te neumne pute! Kar doma vedno čepe in naposled se še rogajo Kokijeve smoli s sosedo. Le čakajte! Naj le Koki doraste! Kljuval jih sicer ne bo, ker to ni možato, ampak pri vsaki mogoči priložnosti jim pokaže, v kako veliki meri jih nadkriljuje. Treba je le še nekoliko počakati, da pride taka prilika, ko jim lahko pokaže, koliko stoji nad njimi.

Take misli so navdajale Kokija, korakajočega v svet. Izpočetka je bilo potovanje imenitno. Takoj ob drugem koncu precej obširne trate, ki je mejila na Kokijevo domačijo, je stal mogočen kozelc, ki je bil vanj imovit sosed pred nekaj dnevi spravil bogato žetev. Mnogo zlate pšenice je ležalo razsute na tleh in je dobro teknila potujočemu petelinčku. Sicer še ni bilo minulo toliko časa, odkar je jedel doma, pa — tuji kruh diši premnogokrat bolje od domačega, in dobra jed dobi vedno še tudi v prenasičenem želodcu nekaj prostora. Toda ni se mudil dolgo. Ko je prišel do spoznanja, da ima sosed res lepo in dobro pšenico, se je nemudoma podal za kljunom naprej. Imel je srečo. Komaj je zavil okolo enega vogla, že se je prikazal okolo drugega petelin domačin, ki je bil velik in hud, da je nehote spominjal na Brdavsa v povesti o Martinu Krpanu. Naj bi le zapazil petelina potepina! Brez globokih in krvavih ran bi mu zadnji ne ušel

~ Vesela zabava ~

in naj bi bežal še s tako hitrostjo. Sosedov petelin je bil kot junak na prav brzih nogah, močan pa tako, da je bil dozdej v dvoboju premagal še vsakega nasprotnika. Marsikaterega je zaprašil ob tla tako neusmiljeno, da se mu ni postavil več porobu in je bežal, kakor bi mu bilo prehiteti vseh pet delov sveta; marsikaterega je potezal za pernato suknjico tako kruto, da bi siromaku noben krojač zanjo ne dal dveh vinarjev.

Pa Koki o vsem tem ni vedel ničesar in mirne krvi in nekaljenega poguma je stopical od kozelca proti njivi, ki se je onkraj imenovanega gospodarskega poslopja razprostirala v tuji svet! Oh, ta tuji svet! Tako dolgo je že, odkar je šel petelinček danes zjutraj z doma in daleč je že prišel, a nebo in zemlja se stikata še vedno v nedogledni daljavi. Res možato srce mora imeti, kdor se upa podati v tujino. Zaraditega se tudi domači pes Režun ne upa nikdar sam z doma in čaka vedno, da sme spremljati gospodarja. Da, da! Ponaša se Režun res tako, kakor bi bil ves dom njegov, a v pogumu vendar daleč zaostaja za korenjakom Kokijem. Kaj bi le Režun storil, ako bi mu palica razjarjene sosede priletela pred noge? Gotovo bi ne bil tako previden, da bi odskočil. Pogum bi mu upadel tako, da bi samega strahu ne vedel, kaj mu je v prvem hipu storiti. Preden bi si namislil, da zdrava pamet pred tako silo zapoveduje beg, bi imel gotovo že kamen na hrbtu. Mačka goniti, ki itak sam rad beži, pač ni umetnost. Tako otročarijo hoče pri prvi priložnosti poizkusiti Koki sam. Ali ga bodo gledale neumne pute! Ha — to bo zanj ponos in obenem zadoščenje za zaničevalne poglede, s katerimi so ga merile po nesrečnem begu pred razsrjeno sosedo. Tako je Koki že znal za prvo priložnost, ko bo lahko domačim putam pokazal, v koliki meri jih nadkriljuje.

Njiva onkraj kozelca je bila silno obširna, in Koki jo je mogel z veliko silo pregledati toliko, da je videl, kako se dviguje ob nasprotni meji teman gozd. Gozda še ni Koki nikdar videl. Jel ga je mikati. Pa hoja po njivi ni bila prijetna. Iz zemlje je štrlelo vse polno strnišča, in to strnišče, ki je potujočega junaka neznosno bodlo v podplate, prste in še celo spodnje stegno, je bila prva neprijetnost, na katero je naletel naš znanec. Nekaj časa je pobiral hrošče in črve, ki so mu prišli pred noge, naposled pa mu zaradi težavne hoje mine ves tek. Prišedšemu že do sredine bodeče njive pride hipoma na um, da bi šel pač lahko naokrog in se tako izognil vsem nadlogam. Ali naj gre nazaj? Koki se ozre. Pot nazaj bi bila ravno tako dolga kakor naprej in povrh bi bil ves trud in bi bile vse težave in bolečine zaman. Torej naprej! S krvavečima in bolečima nogama prikrevlja utrujeni popotnik do gozda. Prevelikih bolečin leže za hrastov grm, da se nekoliko odpočije. Takšna pot. Ako bi Kokiju ponujal najlepše pšeničke in še toliko, da bi je imel za vse življenje v obilici, vendar bi ga ne spravil več nazaj na njivo, posebno če bi zahteval, da mora prehoditi vso bodečo pot. Kaj bi le naredile pute? Gotovo bi že po prvih korakih zbežale nazaj. Da, da — petelin je pač petelin; njemu ni para, posebno ne, ako je Koki.

Koki dvigne po zadnjih mislih glavo tako ponosno, da ga zaboli vrat. A že v prihodnjem trenutku skoči tako silno na noge, kakor bi ne čutil

nikakršnih ran, našopiri na vratu perje in zakrikne, kakor bi šlo za življenje. Kaj pa je bilo? Na močni veji košatega hrastovega grma je sedel velikanski hrošč, kakršnega Koki še nikdar ni videl. Stal je na zadnjih nogah nekako pokonci, naprej pa je molel velike, znotraj zobčaste rogle, kakor bi hotel z njimi odškrniti Kokiju glavo. Kdo pa naj ima mnogo premisleka, kjer gre za glavo? Tudi Koki ni nič premišljal, ampak bežal je ob robu gozda tako daleč, dokler ni začel zijati in mu je jelo primanjkovati sape. Da je kričal na ves glas, je razumljivo, zakaj to navado je imel še iz onih prvih dni svojega življenja, ko je bil še piščanec. Ko je pri begu jel še s kremplji brusiti ob tla in se mu je bilo tako bati, da izgubi viseči perutnici, je padel siromak kakor ubit na tla in se ni dolgo časa nič ganil. Siromak je bil res pomilovanja vreden. Pogum mu je upadel, in v prvi sili ni vedel, kaj mu je storiti. Koliko hroščem je že izpihnil luč življenja, a takšne pošasti, kakršna mu je pretila tam pod nesrečnim hrastovim grmom, ni še videl nikdar. Na domačem dvorišču bi se je bržčas lotil, zakaj v sili bi mu pomagale tudi pute, in z zedinjenimi močmi se izvrše velika dela, a tukaj v tujini — tukaj v tujini mu primanjkuje potrebne samozavesti, mu primanjkuje potrebnega zaupanja v lastno moč. Ne da bi se bal hrošča rogača — Koki ne ve, kaj je bojazen — ampak v tujini mora biti vsakdo previden; izogibati se mora vsake in tudi najmanjše nevarnosti. Ko bi vsaj noge ne bile tako boleče. Kdo se bo postavljaj porobu, ako ne more trdno stati? Bi li ne bila to skrajna neumost? Gotovo bi se taka neprevidnost kaznovala samaobsebi. Da bi hrošča ne premagal? O tem ni dvomiti. Pa žival, ki ima tako ostre rogle, zavda lahko nasprotniku v smrtni sili tako rano, da zadnji obnemore in žalostno pogine. Saj še ni dolgo, ko je videl domačega petelina ležati mrtvega na klopi. Za vratom je imel hudo rano, in ko ga je gospodinja nekoliko časa ogledovala, ga je zanesla v kuhinjo. Kako je dobil stari petelin rano, tega Koki ni videl, ker je prišel okolo vogla šele takrat, ko je bil siromak že mrtev. Toliko pa je bil prepričan, da je umrl zaradi rane. Da, da — Koki je storil prav, da se je umaknil pred hroščem rogačem in se na tak način izognil nevarnosti.

Koki je bil izredno zadovoljen sam s sabo. Predel in tkal je še naprej modre misli, dokler ni od utrujenosti zaspal.

Ko se je prebudil iz spanja, se je solnce že nagibalo proti zatonu. Rdeča večerna zarja je obsevala polje in gozd. Rdečica večerne zarje se je zdela petelinčku tako žalostna, da ga je pri vsi njegovi močatosti obšlo globoko domotožje. Lotila se ga je pa tudi skrb zaradi varnega prenočišča. Bo li varno prenočevati pod milim nebom? Kokiju je začel lezti strah pod kožo. Ježila se mu je, da se mu je jelo perje staviti pokonci. Siromak si ni vedel pomagati. Šel je nekaj časa za njivo, dokler je ni bilo konec; toda zopet se je razprostiral pred njim gozd, ki je objemal njivo od dveh strani. Pri begu pred hroščem rogačem se mu je svet zmedel tako, da se sploh ni več zavedal, od katere strani je prišel in kam se mora obrniti, ako hoče priti nazaj domov. Vrhutega pa je začel že tudi mrak razprostirati črez zemljo svoja temna krila. Oh, potovanje samonasebi bi bilo še prijetno, ako

bi le drugih nadležnosti in nezgod ne bilo. — Kokiju so jele oči postajati trudne. Vajen je bil iti zgodaj spat. Ker ni premišljevanje nič pomagalo, si brž izbere močno vejo, ki je bila tako visoka, da jo je mogel Koki s pomočjo perutnic še doseči. Ko se je nekoliko ogledal in se prepričal, da ni opaziti nobene nevarnosti, je zatisnil oči. Čeprav je bil jako izmučen, vendar ni imel trdnega spanja. Vso noč so ga mučile nemirne sanje, da je premnogokrat zakričal. Sanjalo se mu je samo o bodečih potih po njivah, ki jih je moral prehoditi, o hroščih rogačih, ki so v velikem številu prežali nanj in ga hoteli za glavo prikrajšati, vmes pa je prišla večkrat na vrsto soseda, ki je kakor divja metala po ubogem Kokiju palice in kamenje. Siromak je bil v sanjah prepričan, ako bi bil pobral vse palice, ki jih je srdita soseda zmetala za njim, da bi jih zložene lahko zmeril na sežnje, a kup kamenja bi bil večji od kupa gnoja na domačem dvorišču.

Kdo se bo torej čudil, ako se je Koki zjutraj zbudil in se počutil, kakor bi imel strte vse kosti svojega petelinjega telesa. Zdaj z odprtimi očmi je šele začel počivati. Bil je še zgodnji jutranji mrak; predmeti so se razločevali šele za silo. Kaj doživi Koki tega dne? Oh, ko bi znal nazaj domov! Sveta je videl že toliko in preizkusil je potnih težav in nevarnosti že toliko kakor še noben drugi petelin. In če še naposled premisli, da je pot domov ravno tako dolga kakor je bila v tujino, tedaj se lahko reče, da je Koki izvršil izredno dolgo potovanje. Pa si je vendar hotel prej ogledati velik del sveta! Res so ga navdajale takšne želje, toda ugodnosti niso za zdaj prave, vrhutega je Koki še nekoliko premlad in svet si lahko ogleda tudi pozneje. Koki pride v starejše dni, um mu bo bistrejši, noge trdnejše, pogum večji, in takrat pojde še enkrat v svet. Takrat mu bo tudi izkušnja najboljša voditeljica. Bodečih potov se bo znal izogibati, hrošče rogače bo z malo silo premagal, ker bo starejši in močnejši, večjih nevarnosti pa bržčas za potujočega petelina itak ni na svetu.

Da se je motil, spozna Koki že v prihodnjem trenutku. Pod seboj čuje šum in ko pogleda na tla, zapazi rjavo žival s koničastim gobcem in dolgim, košatim repom. Koki še ni videl takšne živali; a da mu je gotovo nevarna, je spoznal takoj po njenem pogledu. Njene oči so se upirale tako poželjivo vanj in ga merile tako vztrajno, da mu je začel mrzav lezti v kosti. V velikem strahu se je bal, da bi ga lahko zapustile moči in bi padel na tla. Res je Režun siten in hud, a ta žival pozna še veliko manj šale. Ne, gozda si Koki že noče ogledati! Kdo ve, koliko takšnih živali še leta po njem. Da je ta rjava žival lisica, Koki ni vedel, ker je ni poznal. Dolgo ga je stražila, jako dolgo, a ko jo je naposled splašil šum, je pobegnila v gozd. Koki je bil rešen, a z drevesa si še dolgo ni upal. Šele ko je stalo rumeno solnce že precej visoko na nebu, je skočil zbeganec na tla in korakal za njivo naprej, da bi se oddaljil od gozda.

Že je nekoliko časa korakal, kar se mu zazdi, da vidi v daljavi hišo sredi drevja. Samega veselja mu poskoči srce in nehote začne stopicati bolj naglo. Oh, le zopet nazaj do človeških bivališč! Tamkaj ni nevarnosti in ni težav. Res je soseda s palico in kamenom nevarna, pa nje se je

lahko izogibati. Koki že ve, kako si ji izogne. Kadar pojde ona tja, pojde on sem, kadar pa pojde ona sem, pa pojde on tja. Da, da — tako se bo dalo narediti, in konec bo zadnje in edine nevarnosti na domačem dvorišču.

Kmalu je spoznal Koki, da prihaja daljava med njim in med hišo manjša in manjša. Velike utrujenosti, ki mu je še pred kratkim časom tako težko sedela v stegnih, ni čutil nič več. Bil je dobrovoljen kakor še nikdar v svojem dosedanjem življenju in tekal je brezskrbno naprej. V najboljšem korakanju ga ustavi zapreka, kakršne še ni nikoli videl. Bila je velikanska voda, kalna in stoječa, ki mu je zapirala pot. Takšna voda! Ta voda je gotovo največja na svetu, zakaj gotovo meri toliko kakor polovica velike, bodeče njive, če ne več. Zdaj naj bi videle pute, kako pogumno gleda Koki v vodo. Pute bi ne imele toliko poguma in če bi si že katera upala tako blizu, gotovo bi se ji zmedlo v glavi in padla bi v vodo.

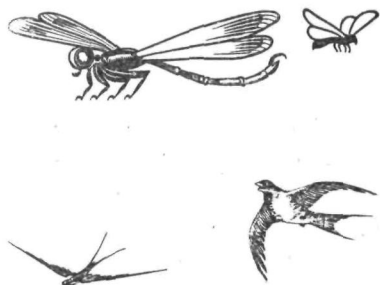
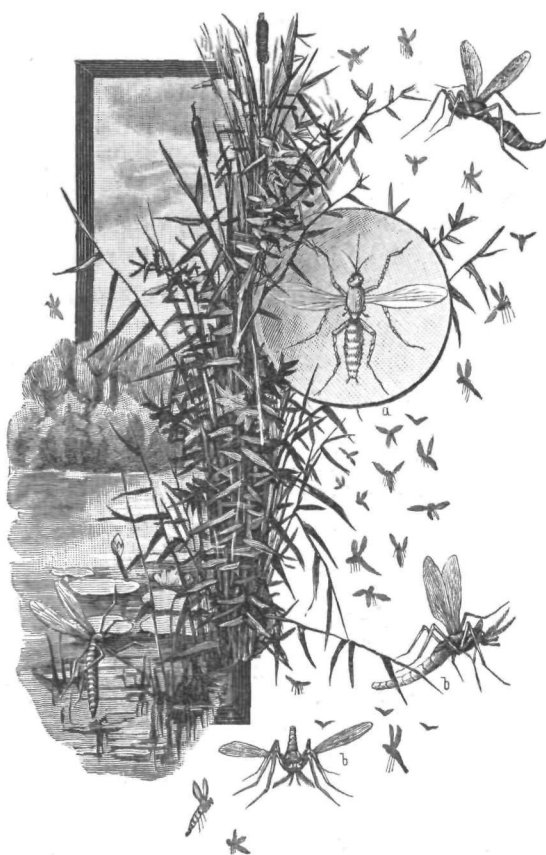
Ni pa veliko manjkalo, in tudi Kokiju bi se bilo skoraj pripetilo kaj takega. Ob nizkem bregu je molela med zelenimi, širokimi listi tako ostudna glava iz vode, da je Koki obstal kakor okamenel in se mu je dozdevalo, kakor bi mu samega presenečenja padalo perje iz kože. Glava je imela velike, napete oči in velikansko, nekoliko odprto žrelo. Zadnje je bilo tako mogočno, da je bilo videti, kakor bi se dala vsa glava precepiti na dve polovici. Hu! Ta glava je pošast čez vse pošasti. In še živa je! Kako obrača oči po petelinu! A kako živi brez trupla? Nekaj se res vleče od nje kakor senca poševno v globino, a kaj je, se ne da razložiti. Da ima glava tudi truplo, Koki ni vedel, ker ni poznal žabe. Ko ga je minil prvi in najhujši strah, je jel bežati in srečno je došel okrog ribnikovega pobrežja v bližino zaželene hiše. Ta se mu je zdela znana. Ali je ni že nekoč videl?

Koki motri hišo s pazljivim očesom, a ko jo obstopica od druge strani in se nekoliko ozre, se mu zdi svet znan. Toda ko zagleda ženo, ki je stopila na prag, spozna v nji takoj hudo sosedo in brž ve, kod jo mora popihati proti domu. Kmalu ima domačo hišo pred seboj. Videl je ni prej, ker je za mladega petelina tudi vaški svet velik in se sosedove hiše poznajo premnogokrat samo od dveh strani.

Koki je bil doma. Kako ga je bila vesela gospodinja! Ker ga ni videla že dva dni, je bila uverjena, da se mu je gotovo kaj pripetilo. Brž je vrgla utrujenemu izgublencu veliko pest pšenice in je bila danes še tako zavzeta zanj, da je odganjala druge pute, ki so se hotele samolastno deliti s Kokijevem deležim. Ta gospodinjina skrb je povzdignila Kokija pri putah tako visoko v spoštovanju, da ga niso nikdar več gledale posmehalno ali zaničljivo. Kako pa so začudene majale z glavami, ko jim je Koki začel pomalem in pomalem pripovedovati o svojem potovanju in o nezgodah in nevarnostih, ki jih je doživel. Putam je bil Koki zdaj petelin vseh petelinov. Rastel je še naprej in kmalu je bil največji petelin v vasi. Ko sta se nekoč srečala s sosedovim petelinom Brdavsom, je pokazal naš Koki, da je pravi Krpan, in kar se ni bilo v veliko začudenje vse soseške kurjadi zgodilo nikdar, se je zgodilo zdaj — petelin Brdavs je moral bežati.

Kokijeva slava je šla med kurjadjo po vsi vasi. — Ali pa je še šel Koki kdaj pozneje na potovanje? Ni šel več. V njegovo čast pa moramo reči, da ni ostal doma zaradi pomanjkanja potrebnega poguma, ampak ostal je doma, ker mu je primanjkovalo potrebnega časa. Moral je skrbeti za veliko kokošjo družino in ko je nekoč pognal veliko vrano, ki je hotela uropati majhnega piščanca, je spoznal dodobra, da ne more z doma.

S sosedo sta si postala prijatelja, in tudi deček se ga ni bal več. Premnogokrat je dajal petelinu kruha. Spravo s sosedo pa je dognal takrat, ko jo je s svojim krikom privabil za plot, kjer ji je roparica kanja hotela odnesti najlepšo kokoš. Tako je bil Koki ne le največji in najpogumnejši, ampak tudi najpametnejši petelin v vasi.

Poletni gosti

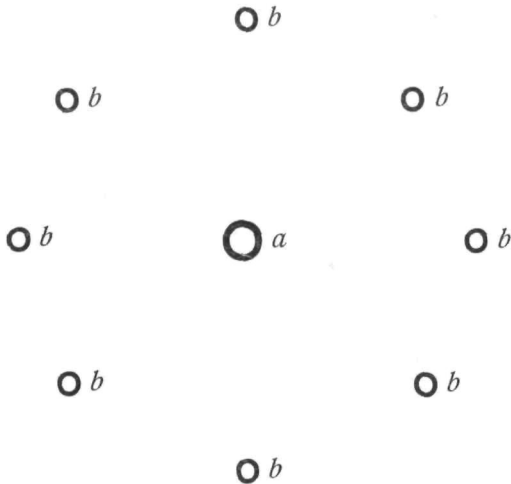
Igrišče.

Priobčuje *I. B.*

3. Svinjko pasti.

Igrišče za to igro naj bo raven prostor brez drevja. V sredi igrišča je večja jamica (*a*), okrog te pa v razdalji po kake 3 *m* po dva do tri korake narazen toliko manjših jamic (*b*), kolikor je igralcev — manj ena. Vsak igralec (igra jih lahko 6 do 12) ima 1 *m* dolgo močno palico. Vsi držé palice v srednji veliki jamici, kjer je tudi žoga.*) Na klic 1, 2, 3! vržejo igralci žogo s palicami kvišku in vsak si kakor hitro mogoče poišče eno izmed manjših jamic in vtakne svojo palico vanjo. Oni, ki ne dobi svoje jamice, je pastir. Ta goni žogo s palico v srednjo jamico, vsi drugi igralci pa izkušajo žogo odbiti in pastirja ovirati, da bi ne prignal žoge v središče, seveda le s palico.

Pravila. 1.) Žogo smeš le s palicami odbijati, z nogo je ne smeš suvati. 2.) Pastir varuje žogo s tem, da postavi palico pred žogo, da je drugi ne morejo odbiti. 3.) Pastirja ne smeš suvati, tudi če je v krogu, le žogo mu smeš odbijati. 4.) Pastir sme vsak čas zasesti eno izmed malih jamic, če je prosta, to se pravi, če nihče ne drži svoje palice v nji. Potem je pastir oni, čigar jamico je zasedel prejšnji pastir. Nihče pa ne sme stati z nogo na jamici. 5.) Igralci morajo pri odbijanju paziti, da ne zadenejo s palico kakega soigralca. 6.) Ko prižene pastir žogo v srednjo jamico, se prične nova igra. Ali: vsi igralci morajo hitro zamenjati jamice, pastir medtem vtakne svojo palico v kako prosto jamico, oni pa, ki ostane brez jamice, je novi pastir. 7.) Če je mnogo igralcev, so lahko dva ali trije pastirji, seveda morajo imeti dve ali tri žoge in morata biti dve, oziroma 3 jamice manj kakor je igralcev.

*) Žoga za to igro je najboljša, če je trdo natlačena, za perišče velika in obšita z usnjem.

Čaša modrosti.

Spisal E. Gangl.

Ivel je v deveti deželi kralj, ki je pil sama močna vina. Casih se ga je navlekel tako, da so mu odpovedale noge. Moral je sestiti. Tedaj je bil siten in razdražljiv, da so bežali domači ljudje daleč od njega.

Imel je starega ministra, ki je še najlažje prenašal kraljeve sitnosti. In ali niso bile same sitnosti, kar si je ob takih prilikah želel kralj? Njegove želje so bile neizvedljive. Kdo mu naj ugotovi, ako si je želel solnca, ki ga naj ugrabijo njegovi služabniki visokemu nebu in ga postavijo predenj na tla? To je bilo nemogoče in tako še marsikaj drugega.

Nekoč je zopet mrmral, ko ga je vinska moč položila na tla. Vsi so bežali od njega, samo stari minister je ostal v kraljevi bližini.

„Ako imaš kaj pameti,“ mu reče kralj, „mi dobodi kjerkoli tako čašo, ki bo napolnjena z modrostjo. Prinesi mi jo, da jo izpijem in da ne bom samo najmogočnejši, ampak tudi najmodrejši vladar.“

Stari minister nekoliko pomisli, odide iz dvorane in se kmalu vrne.

„Tu je, o, kralj, čaša modrosti!“ pravi minister in ponudi vladarju čašo — vode.

Sojenice.

*Dete spančkalo je v zibki,
v lica sladko se smehljalo
kakor bi v nebesih svetih
angelce opazovalo.*

*Sojenice, starke vele,
so nad dete se sklonile,
s škodoželjnim so nasmehom
dete v lica poljubile.*

*Sojenice smehljajoč so
zapustile dete malo —
v zibelki je ličec bledih
mrtvo dete ležalo . . .*

Sokolov,

V boj!

Zdaj odhajamo na boj.
 Spredaj se zastava vije,
 srce nam pogumno bije;
 kdor je z nami, nič ne stoj!

Boben kliče, ropota,
 trombe glas budi junake.
 za konjičem gre v korake
 naša četa srčna vsa!

Kaj plašljivocev nam je mar!
 Naj doma lepo čepijo
 in igrač se veselijo —
 bojni miče nas vihar.

Psiček belokodri naš,
 nič ne čakaj, z nami hodi,
 dober nam tovariš bodi,
 ostre ti zobé imaš!

Mine boj in pride mir,
 zmagoslavni v dom dospemo
 in na prsa si pripnemo
 zvezde — pozlačen papir.

Kogar puška ne vstreli,
 kogar sablja ne prestraši,
 naj ga tvoja moč oplashi:
 hlače mu pomeri ti!

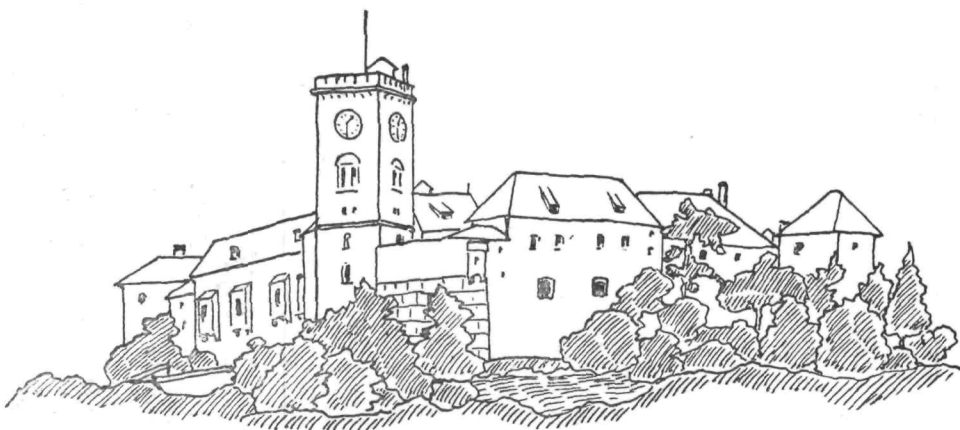
E. Gangl.

Mladi risar.

Priobčuje A. Sič.

Sedaj, ko imate počitnice, narišete lahko prav mnogo lepih reči. Ob slabem vremenu rišite stvari, ki jih imate v sobi, ob lepem vremenu pa pojdite pod milo nebo

in si narišite različne pokrajine, posamezna poslopja, drevje i. t. d., in sicer na prav preprost način, kakor vam kaže ta-le risba, ki predstavlja ljubljanski Grad od jugovzhodne strani.

Število IIII. na uri.

Skoro na vsaki uri je označena četverka s štirimi navpičnimi črtami (IIII), namesto da bi bilo napravljeno pravilno znamenje IV. Zakaj tako, pripoveduje ta-le zgodba: Prvo uro na Francoskem je izgotovil l. 1370. Henrik Nick in jo poklonil kralju Karlu V., ki je bil sicer pameten vladar, toda s šolskimi predmeti ni bil posebno seznanjen, kar ni bilo tiste čase nič nenavadnega. Ljudskošolski učenec je dandanes bolj učen, nego so bili svoje dni kralji in cesarji. No, Karel V. se je razveselil podarjene ure, a takoj je hotel dokazati, da se razume tudi na take reči. Gledal je in iskal in končno rekel urarju: „Številke ste napačno napravili!“ — „Kako to, veli-

čanstvo?“ se je usojal vprašati Nick. — „Štiri pišemo vendar s štirimi črtami,“ odgovori kralj. — Ponižno odvrne urar: „Motite se, veličanstvo!“ — „Jaz se nikoli ne motim!“ zagrmí kralj. — Nič ni pomagalo: urar je moral popraviti četverko, ki je ostala tako „popravljená“ do današnjega dne.

Največja ruska mesta.

Po najnovejšem ljudskem štetju so največja ruska mesta: Petrograd z 1,34.000 prebivalci, Moskva z 1,173.000, Varšava s 756.000, Odesa 449.000, Lodž 351.000, Kijev 319.000, Riga 260.000, Baku 197.000, Harkov 197.000, Vilna 162.000, Tiflis 160.000, Jekaterinov 125.000 in Rostov s 120.000 prebivalci.

V šolo.

Zmerno veselo.

Besede zložil *E. Gangl.*Uglasbil *Iv. Kiferle.*

Kaj me bri - ga str - ma ce - sta, kaj mi ho - če dol - ga
 Ves ne - uk na - me - ril v šo - lo pr - vi pla - hi sem ko -
 Gle - da - jo o - či ve - se - lo, vži - ga mi po - gum sr -
 Če je v šo - lo str - ma ce - sta, bo poz - ne - je le - pa

pot!
 rak, Če sem zdaj u - če - nec maj - hen, pa poz -
 ce, poln sem da - nes u - če no - sti, od gla -
 pot, saj po - gum je in ve - se - lje, kar u -
 ko - der ho - dil bom po sve - tu ve - lik

ne - je bom go - spod. }
 ve do pet ju - nak! }
 stvar - ja nas mo - že! } Ju - hu - hu, ju - he!
 in u - čen go - spod! }

Kralj in berač.

Pred nedavnim časom je umrl danski kralj Kristijan. Bil je vljuden in prijazen vladar. Razgovarjal se je z najpreprostejšim človekom, ki ga je srečal na izprehodu. Nekoč mu pride naproti berač ter mu ponudi klobuk, da bi mu kralj kaj daroval. Kralj ga je vprašal: „Kaj je dobrega, prijatelj?“ Berač mu je odgovoril, da bi rad dobil kraljevo podobo v spomin. Kralj pravi, da bi mu rad izpolnil prošnjo, toda svojih podob ne nosi s seboj. Ponižno se je priklonil berač ter dejal: „Oprostite, veličanstvo! Toda, ako bi hoteli poseči v svoj žep, bi morda vendarle dobili svojo podobo.“ — Sedaj je kralj vedel, kaj hoče berač. Segel je v žep in mu daroval cekin s svojo podobo.

Kopriva — hrnilo in zdravilo.

Na Francoskem jedo zadnje čase splošno koprive, pripravljene za razne prikuhe in solato, a to ne samo siromaki, temveč tudi gospoda. Zdravniki so namreč dokazali, da so koprive ne samo redilna, ampak tudi zdrava hrana. Kopriva popravlja

in čisti kri. Kot špinača ima posebno prijeten okus. Posebno jo priporočajo ljudem, ki so prebili kako hudo bolezen, da se hitreje opomorejo. Cvetiče koprive se lepo posuše ter služijo potem za prav dober čaj.

Milijon kron.

Kako visok je steber milijona papirnatih bankovcev po 10 kron, si je težko predstavljati. Nedavno je to poizkusil neki stavbenik. Zvezčič 100 komadov bankovcev po 10 kron, ki je dobro stisnjen, je visok 2 *cm*. Milijon kron bi bil torej visok 40 metrov.

Kaj je bilijon?

V navadnem življenju slišimo vsak dan besedo milijon in si to številko lahko predstavljamo: saj je dandanes toliko „milijonarjev“ na svetu. Koliko jih je, ki bi bili pa že resno premišljali, kaj je bilijon? Od stvarjenja sveta do danes še ni minilo bilijon sekund; bilijon sekund tvori namreč 31.678 let, neštveš nekoliko dni, ur, minut in sekund! Bilijon pol tankega papirja bi tvorilo, ako bi jih postavili drugo na drugo, steber, ki bi bil visok 37.348 kilometrov.

Največja nemška mesta.

Po zadnjem ljudskem štetju z dne 1. decembra 1905. l. je v Nemčiji 41 mest, ki štejejo nad 100.000 prebivalcev, in 57 mest in občin, ki imajo nad 20.000 prebivalcev. Tako šteje Berlin 2.040.222, Hamburg 808.090, Monakovo 538.393, Draždani 514.288, Lipsko 502.570, Bratislava 470.000, Kolin 428.523, Frankobrod na Menu 334.951, Norimberk 294.344 prebivalcev.

Koliko domače živine je na svetu.

Po najnovjšem štetju je rogate živine v Severni Ameriki 50 milijonov, v Argentini in Laplati 30, Rusiji 30, v Nemčiji 18, v Franciji 14·5, v Avstro-Ogrski 14, v Avstraliji 12, v Angliji 8, v Italiji 5, v Skandinaviji 3·5, v Španiji 2·2, v Nizozemski 1·6, v Belgiji 1·5, v Danski 1·5 in Švici 1·3 milijonov. — Ovac je v Avstraliji

95 milijonov, Argentini 92, Rusiji 70, Severni Ameriki 40, Angleški 30, Franciji 20, Avstro-Ogrski 12, Nemčiji 11, Italiji 7, Rumuniji 7, Srbiji 3, Skandinaviji 2·7 in na Danskem 1 milijon. — Svinj je v Severni Ameriki 44 milijonov, Nemčiji 14, Avstro-Ogrski 10·5, Rusiji 10, Franciji 7·5, Angleški 4, Španiji 2, Italiji 1·8, Danški 1·2, Belgiji 1·2, Rumunski 1, Srbiji 0·9, Skandinaviji 0·9 in v Avstraliji 0·5 milijona. — Konj pa je v Rusiji 20 milijonov, Severni Ameriki 15, Avstraliji 15, La Plati 6, Avstro-Ogrski 4, Nemčiji 4, Franciji 2·9, Angleški 2, Italiji 0·7, Rumunski 0·7, Španiji 0·4, Belgiji 0·28 in Nizozemskem 0·27 milijonov.

Dokdaj bo še svet?

Dr. Chamberlain, profesor na vseučilišču v Čikagi, trdi, da bo naš svet obstal še najmanj sto milijonov let.

Uganke.

I.

Sm . . te razvedri,
gr . . te pogubi.

II.

S k ostro,
z r mokro,
brez obeh piči.

III.

Na desno bereš . . . mesto,
. . . zver,
. . . jedilo,
na levo vse drugače je berilo.

IV.

Šest črk zapiše ti besedo važno,
brez srednjih dveh ima jo bitje razno,
pa tudi ti in vsak med nami,
dokler ne sprepeli ti v jami.

V.

Pet črk je često to,
kar srednje tri reko.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v sedmi številki.

Pravica ima dosti preganjalcev, pa malo zaščitnikov.

Prav so jo rešili: Milko Naglič, učenec v Ljubljani; Sandra in Vida Samsa, učenki V. in III. razreda v Il. Bistrici; Vladko Stukelj na Frankolovem; Slavka Zacherl, učenka IV. razreda v Ljutomeru; Olga Vidmar, učenka IV. razreda v Kapelah; Milko Sinkovič, učenec v Ljubljani; Vera Flis, učenka IV. razreda na Vrhniki; Tonček Sivka, učenec deške šole pri Sv. Juriju ob j. ž.; Slavko in Cilka Trobej, Milka, Vera, Vinko in Nada Kolšek, Riza Fister, učenci in učenke v Šoštanju; Pavel in Vinko Šket v Il. Bistrici; Stanko Crobath, dijak v Kranju; Zdenka in Božena Hudnik, učenki v Ljubljani.

